

המאיר לארץ

ניצוצי אור המאירים ומלהיבים לב האדם אל השי"ת מלוקט מהספה"ק 'אור לשמים' מאיש אלקים אספקלריא המאירה' הרה"ק רבי מאיר הלוי מאפטא ז"ע

רבון העולמים ידעתי (ז)

פרק ב - ענוה

[ז ועורני להיות מדת הכנעה ושפלות רוח דבוק בלבי וברעיוני בכל עת ובכל רגע... ומחמתך תאציל עלי, להיות נגד עיני גדולתך וגבורותיך, ומעוט ערכי וחסרון בינותי, ולא יגבה לבי.

אחר שהביא רבינו עיקרי ההתבוננות בגדלות הבורא ושפלות עצמנו, כדי שאלו יביאנו למדת הענוה באמת, ממשיך רבינו בלשון תפילה: 'עורני להיות מדת הכנעה ושפלות רוח דבוק בלבי וברעיוני בכל עת ובכל רגע', שכאמור ומבואר במאמרים הקודמים, לדעתו של רבינו מדה זו הוא מעיקרי עבודת האדם עלי אדמות, ולכן יש לשאוף תמיד ולהתפלל לקנות מדה זו כקנין נצח.

'בכל עת ובכל רגע' ובכל מצב שייך מדה זו, וכפי שמביא רבינו בשם הרה"ק ר' לוי יצחק מבארדיטשוב ז"ל ע"פ (פר' בשלח ד"ה ויבואו אלימה): "שהאדם מחויב לעורר על עצמו מדת אין ולהיות שפל בעיניו, ולהיות מוסיף והולך בזה בכל יום יותר ויותר". וכן כותב (פר' נח ד"ה את קשת): "כי האדם צריך להיות אפס ואין ושפל בדעתו, הגם שזכה לתורה הרבה ועבודתו ה' יתברך, מכל מקום צריך להיות בעיני עצמו שעדיין לא פעל ועשה כלום".

ההולך בדרך זה מצליח בעבודת ה', כפי שכותב בפרשת מטות (ד"ה וידבר משה): "דאיתא בזוהר הקדוש (ח"א קכב, ב) 'מאן דזעיר הוא רב ומאן דרב הוא זעיר', נמצא צריך האדם להשפיל דעתו לפני המקום ב"ה, ובדרך זה ילך כל הימים ואז ישכיל ויצליח, כי הוא דרך סלולה לעבודתו יתברך שמו". וכעין זה כותב בפר' עקב (ד"ה ובקרך): "עיקר שיהיה האדם שפל ואין בעיני עצמו, כי עיקר התענוג לפניו יתברך שמו מה שישאר עם קדושו הם קטנים ונמוכים בעיני עצמם, כי כל זמן שלא נתקן מיעוט הירח [דהיינו בעת הגלות] בלתי אפשר להשיג אורו יתברך שמו רק מי שעובד בבחינה הנ"ל".

רבינו מדגיש: 'ומחמתך תאציל עלי' להכיר במיעוט ערכנו, אכן לדעתו של רבינו זהו עיקר החכמה, וכפי שמבאר בפר' ויצא (ד"ה ויקח יעקב): "כי השתוקקות בני אדם הוא אל החכמה, אבל עיקר החכמה להיות מתחכם נגד היצו"ר ולהכיר שפלותו תמיד". וממשיך: 'ולא יגבה לבי', "כי עיקר העבודתו להיות שפל ונכנע בפני כל אדם, כי מי לנו גדול ממה שרבינו עליו השלום שהתורה מעידה עליו (במדבר יב, ג) 'והאיש משה עניו מאוד מכל האדם'" (פר' ויקרא ד"ה ויקרא).

לסיום, נביא מה שגילה לנו רבינו שעל ידי מדת הכנעה מוריד האדם מהעולמות העליונים שפע רב למטה, וכפי שכותב (פר' מטות ד"ה וידבר משה): כמו שהשי"ת ברא והמציא עולמו יש מאין ברצונו הטוב והפשוט, כמו כן ההולכים בדרכיו ע"י מדת אין שבקרבת, ומסתכלים תמיד בקטנותם, על ידי זה יכולים להוריד שפע מבחינת 'אין מזל לישראל' (שהוא בחינת כתר). ועוד מגלה לנו רבינו (פר' ויקרא ד"ה ויקרא): "שמי שהוא בבחינת אין אז לא נחסר לו כלום ואין לו שום תענוג מעולם הזה [היינו שמרגיש בעצמו שאינו צריך כלום מעניני עולם הזה], אבל השי"ת אינו מקפח שכר כל בריה, ונותן לו כל התענוגים כדי להרחיב דעתו לעבודת הבורא". וכן מבטיח רבינו ש"מי שהוא שפל ואין בעיניו ואינו מאיר לעצמו ניצל מכל דבר רע ח"ו" (פר' וארא ד"ה ובפעם הזאת).

[וזאת למודעי, שעדיין לא הקפנו את כל סוגיית הענוה במשנת רבינו [כגון, עבודת התפלה בענוה, דרכי הצדיקים בענוה], ועוד חזון למועד במדורי 'אספקלריא המאירה' בעו"ה]

המדור מוקדש לזכות הרב אברהם פנחס בן הינדל לאה שליט"א

הגליון יוצא לאור על ידי

מכון 'המאיר לארץ'

להפצת תורת האור לשמים ז"ע

לתרומות והנצחות, לקבלת העלון, ולהערות והארות

פנה למכון: 053-3188564 או בכתובת האימייל: mailech8564@gmail.com

ניצוצי אור

אחדות

המתאספים יחד לכבוד שמים מקרבים את הגאולה
מקום הקיבוץ אצל הצדיק ששפל בדעתו

משפחות בני קהת יחנו על ירך המשכן תימנה (ג, כט).

רבינו הק' מלובלין זצלה"ה פירש, 'ועמדו רגליו ביום ההוא' (זכריה יד, ז), כי מאיר דרגליו העוסקים ברצון הבורא ברגליהם ומתאספין יחדיו לכבוד שמים, הם מקימין השכינה הקדושה ומקרבין הגאולה. ולפי זה יבואר 'משפחות' לשון אסיפה, פירוש אותם שנקבצים יחד באהבה רצון הבורא, הם 'בני קהת' - ר"ל בונין קיבוץ גליות מלשון 'ולו יקהת עמים' (בראשית מט ט) [ופירש רש"י: אסיפת עמים].

ומקום הקיבוץ צריך להיות אצל הצדיק האמיתי שהוא שפל בדעתו וכאין נחשב בעיני עצמו, וזה 'יחנו על ירך המשכן' - שיתאספו אצל צדיק כזה שהוא בעיניו 'כירך המשכן' [שמרגיש עצמו כעומד בצד], 'תימנה' - [לשון ימין] ונמשך מ'ימין' ה' עושה חיל' (תהלים קיח, טו), אסיפה גדולה וקיבוץ גליות במהרה בימינו, גם שימשיך מימין ברכות נשגבות לישראל, אמן. (פר' במדבר)

צדיקים

בעת שמחת צדיקים מתענגים אבותיהם לרדת לעולם הזה

והלויים למטה אבתם לא התפקדו בתוכם (א, מז)

דהנה יש שמות הקדושים להשבעות מלאכים הקדושים שיבואו לזה העולם לאיזה הצטרפות, אבל הדבר הזה רע מאוד בעיני המלאכים, כי בהיותם בעולם הזה ג' ימים נתגשמים חלילה, אבל הצדיק העובד השם ויש לו דביקות הבורא ב"ה, ועל ידי זה הוא ממשיך אותם לזה העולם יש להם תענוג מזה, כי הצדיק עובד השם בדבר זה. והנה בזמן שאדם עושה שמחה לבניו העת ההוא מסוגלת להמשיך האבות לזה העולם (זוהר ח"ג ג' ריט), וגם כן כנ"ל.

וזה פירוש הכתוב 'והלויים' - הצדיקים שיש להם דביקות, והם מורידים האבות לזה העולם וכנ"ל, יש להם תענוג מדבר הזה, וזה 'לא התפקדו בתוכם' - כי אין להם חוסר מדבר זה [פקד' לשון חסרון], כי אינם דעלמא שממשיך אותם רע מאוד בעיניהם כי יוכלו להתגשם ח"ו, אבל הצדיק שממשיך אותם ועובד ה' בדבר זה, יש להם תענוג מזה שממשיך אותם.

תפילה

היודע לכוון בתפלתו - יורד השפע אליו בלי שום עיכוב

יאר ה' פניו אליך (ו, כה).

נראה לפרש דהנה השי"ת ברוך הוא שומע תפלת כל פה, ואיתא בזוהר הקדוש (ח"ג קפד) שהחילוק הוא בין מי שיועד לכוון בתפלתו כראוי ובין מי שאינו יודע, שמי שיועד לכוון תפלתו אזי השפע הולכת דרך פני המלך, ומי שאינו מכווין השפע הולכת אליו מבתר כתפוהי [מאחורי כתפיו]. ופירשתי, כאשר השפע הולכת דרך פני המלך, אזי השפע הולכת אליו ביושר והכל מתיראים ליגע בה לאמר בזה מסתכל המלך, וכאשר השפע הולכת מבתר כתפוהי צריך להיות שמירה יתירה. וזה פירוש הכתוב (דברים יא, ב) 'עניי ה' אלקיך בה' - דהיינו שתזכה להשפע שיהיה נגד פני המלך ולא יוכל שום אדם ליגע בה, וזה 'מראשית השנה ועד אחרית השנה' - ותלך השפע ביושר מלמעלה למטה בלי שום עיכוב, וזה פירוש הכתוב 'יאר ה' פניו אליך' - דהיינו שיבוא אליך אור ושפע מנגד פני המלך, 'ויחונך' ויהיה לך חן וחסד.

שביבי אור – קבלת התורה

מלוטט ככתבו וכלשונו מהספר הקדוש 'אור לשמים' בעניני התורה הקדושה והמסתעף [ציור, שליטנו רק מלים ספורות מתוך המאמרים, ולהבנת הענין על בוריה יש לעיין בפנים הספר]

כי בכל יום צריך האדם לעמוס על נפשו עול תורה ועבודה מחדש, ולהרגיש בנפשו יראה ואהבה יותר מיום העבר. (פר' קרח ד"ה יוקח קרח)

על ידי לימוד התורה הקדושה תמשיך שפע. (פר' בלק ד"ה הנה ברך)

דאיאתא (זוהר ח"ב פז). כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה, ומי שזוכה שהשי"ת מאיר לו עיניו מבין היאך הוא הדבר הזה. (שם)

שהתורה הוא סייעתא דילך להתשובה. (פר' בלק ד"ה וירא את הקיני)

האדם צריך להוסיף בכל יום בעבודת הבורא ולהתגבר על יצרו, ועיקר בהתלהבות הן בהתורה או בתפלה או בעשיית המצוות. (פר' פנחס ד"ה בני יוסף)

שבראשונה צריך לקבוע בלבו אהבתו יתברך שמו ואהבת התורה הקדושה והמצוות. (פר' פנחס ד"ה וביום השביעי)

האדם הגם שהוא צדיק וישר ועוסק בתורה, אף על פי כן צריך להיות בעיני עצמו שאינו עדיין בתיקון, והאדם ההולך בדרך שזכרנו והוא שפל בעיני עצמו זוכה לאור התורה הקדושה וליחוד עליו, ויכול להשפיע שפע לכל העולמות. (פר' מטות ד"ה ממתציתם)

כשאדם לומד תורה לשמה עיקר כוונתו צריך להיות ליחוד קב"ה ושכינתיה ליחוד י"ה בו"ה, כי ו"ה צריך תקון תמיד כידוע, וכשעושה כן אזי אור התורה מאיר בתוכו ומלמד לאדם דרכי השי"ת. (פר' עקב ד"ה והרבך)

אם אדם יושב באסיפת בני אדם ואומר חידושי דאורייתא, או ביותר צריך להמשיך עליו מדת יראתו יתברך שמו שלא יהיה כוונתו ח"ו להתפאר בפני בני אדם. (פר' עקב העתק מכתב יד קדשו)

דהאדם יוכל להשיג גדולה וממשלה ע"י עובדין טבין שעושה להשי"ת, ומה שמשיג ע"י התורה הוא גדולה יותר מכולם, וזה פירוש המשנה (פאה פ"א מ"א) 'ותלמוד תורה כנגד כולם', וזהו גם כן פירוש הכתוב (בראשית י, י) 'ותהי ראשית ממלכתו בבל' - ראשית של המלוכה 'בבל' על ידי תלמוד בבלי, 'ארך' - ועוד זוכה שמשיג חיים ארוכים. עוד 'ארך' לשון ארוכה [ומרפא], שזוכה להמשיך רפואה בעולם, ועוד יכול להמשיך רחמים בעולם מיום שכולו ארוך. (פר' נצבים ד"ה אתם נצבים)

בעולם המעשה צריכים התמיכי אורייתא לידע ולהבין שהם רק התומכים לאורייתא, ועיקר הוא התורה, לא כן אנשי סכל כאשר הם תומכים ואומרים ידינו רמה. (פר' וילך ד"ה ויצא משה)

והנה מה שהאדם יכול להשיג, ביותר יכול להשיג ע"י התורה, וזה פירוש הכתוב 'תורה צוה לנו משה' ראשי תיבות צלם, דהיינו שעל ידי התורה ביותר יוכל האדם להשיג צלם אלקים. (פר' וזאת הברכה ד"ה תורה צוה)

כשאדם מחדש חידושי התורה צריך להתלבש במדת היראה, וידמה בעיניו שהשי"ת מסתכל לצורתו, ועל ידי זה לא יבוא להתפארות... ואז לא יתכוון להתכבד ולהנאות כי אם לכבוד השי"ת והתורה הקדושה. (ליקוטים ד"ה בתהלים להגיד)

אור הנר רומז לתורה ומצוות כמו שנאמר (משלי ו, כג) 'כי נר מצוה ותורה אור', מפני שאור הנר יפה לבדיקה (פסחים ח), כי ע"י תורה ומצוות אדם מוצא חסרונותיו ומתחרט ועושה תשובה, כי יש בדיקה גם כן ע"י סיגופים, אבל הם משברים את הגוף, והבדיקה על ידי אור הנר וכו"ל הם יפים לבדיקה. (ליקוטים מס' פסחים)

לפרעה, כי באות ב' בראתי העולם ואף על פי כן לא היה העולם עדיין בשלימות עד מתן תורה, ולא את א' הבטחתי לפתוח בה ב'אנכי', ואם כרצון פרעה היכן יקיימים הבטחתי אליהם, ולזה האותיות אלו ינקמו ממנו. (פר' בא ד"ה עוד נ"ל לזה)

כשאדם רוצה ליקח עצמו ולגדב עצמו להשי"ת, צריך לדבק עצמו באור התורה, ולא כל אדם יוכל להשיג זאת, כי אם מאת כל איש אשר ידבנו לבו, היינו שלבו נשבר בקרבו ונוטף ממנו, מחמת שמשנתף עצמו בצער השכינה. (פר' תרומה ד"ה ויקחו לי)

לא כאותן שאמרו שאסור להיות מרה שחורה, ולפיכך אין עומדין בחצות ואין עוסקים בתורה כי יראים ממרה שחורה, אבל זה שקר כי אדרבה מהתורה ומצוות בא שמחה לאדם. (שם ד"ה ומלקחיה) שעיקר העלאה הוא על ידי לימוד התורה. (פר' כי תשא ד"ה זה יתנו)

כשקבלו ישראל את התורה התברר דבעיני לכם והנה שמעתי מכבוד אדמו"ר מורנו הרב מענדיל זצלה"ה מרומנאב ז"ע שפירש הגמרא (פסחים סח): 'הכל מודים בעצרת דבעיני נמי לכם', כי בעצרת קבלו ישראל התורה הקדושה, ואם לא קבלו ישראל התורה היה העולם חוזר לתוהו ובוהו וע"י ישראל אתקיים העולם (ע"ז ג זוהר ח"א פט), וזה 'הכל מודים בעצרת דבעיני נמי לכם', שהעולם צריך לישראל כי הם קיימו העולם, עד כאן דברי פי חכם חן. (פר' נשא)

כי העבודת של ישראל בתורה ובמצוות הוא רק להיות דביקים בהבורא ב"ה ולהאיר השכינה בכל מעשינו, ולהתעוררות כזה צריך לאדם מייך נוקבין [התעוררות מלמטה], דהיינו שיהיה לו חברים טובים ותלמידים טובים וצדיקים, כדי שיהיה לו לעזר ולסעד לעבודת הבורא. (שם)

בתורה לשמה בורא שמים חדשים ובעובדא טבא בורא ארץ חדשה, דהקב"ה נקרא 'שמים' כדכתיב (מלכים א' ח, לב) 'ואתה תשמע השמים, וע"י תורה לשמה פועל שנתגלה האלקות מה שלא נתגלה עדיין. (פר' ויקהל ד"ה אלה הדברים)

גם צריך האדם להאמין שבעת לימוד התורה ועשיית המצוה השכינה הקדושה עומדות לנגדו.

הלומדים תורה יראו שילמדו תורה לשמה ולהאיר נשמתם. (שם ד"ה מאוני צדק)

ועסקינו בתורה צריך להיות יומם ולילה בלי הפסק דכתיב (יהושע א, ח) 'והגית בו יומם ולילה', וע"י העסק התמידי בהתורה נדביקים בה, ואם ח"ו עוסקים בה בלא דחילו ורחימו... קשה מאוד להעלותה, זולת התשובה מועלת לכל דבר. (פר' בחוקותי ד"ה אם בחוקותי)

דהגאולה שאנו מצפים שתהיה במהרה, תהיה מתוך גדולה ונחת, כי במצרים כתיב (שמות יד, י) 'ופרעה הקריב, שיהיה ע"י יסורין, מחמת שלא היה להם עדיין תורה ומצוות, אבל עתה יש לנו תורה ומצוות תהיה הגאולה מתוך עושר ומרוב כל. (פר' בהעלותך ד"ה ותקעו בהן)

ועל ידי לימוד התורה לשמה יוכל להמשיך... שיאירו ג' בחינותיו נפש רוח ונשמה (שם ד"ה ובהקיהל)

וזה הוא השער ליכנס לכל דבר שבקדושה הן לתורה או לתפלה, או לאיזה דבר שבקדושה, צריך מקודם לעורר עצמו בתשובה. (פתיחה)

ויש עוד מדרגת צדיקים, שזוכין להתענדן מנעימות התורה וכל עבודתם בלתי ל' לבדו. וזה פירוש הגמרא (מו"ק טז) שאמרו חז"ל על דוד המלך ע"ה בשעה שהיה עוסק בתורה היה מעדן עצמו כתולעת, דהיינו שזכה למעלה גדולה כזו שהיה יכול להתענדן מעידון התורה, ואף על פי כן היה כתולעת (חולין פט). כי היה כל עבודתו בלתי לה' לבדו. (פר' בראשית ד"ה ונהר יוצא)

דהנה האדם צריך לעשות לעצמו נתיבות ומדריגות שע"י התורה הקדושה יתוקן נשמתו, כי התיקון שעל ידי התורה עולה על כולנו, ואדם השפל ואין בעיניו וירא לגשת אל התורה, צריך להיות לו סיוע ועזר מן השמים שיגבה לבו בדרכי השם. (פר' נח ד"ה אלה תולדות הב')

ידוע שהשמן רומז לתורה (ברכות נז), וזית מורה על תורה שלא לשמה, כי כמו שהזית מעורב עדיין בתוכו שמרים שאינו צלול, כמו כן התורה שלא לשמה, שלומד אבל אינו בבהירות, כי עיקר הלימוד הוא תורה לשמה. וזה פירוש הכתוב 'והנה על"ה זית', רומז לדפין הגמרא שאדם לומד אפילו שלא לשמה, 'טרף בפיה' אפילו הכי בא גם כן לאדם פרנסה. (פר' נח ד"ה והנה עלה)

כי אנו צריכים לקיום התורה שיהיה לנו הרחבה גדולה, הגם שאדם יכול לצמצם עצמו ללמוד תורה מעוני ח"ו, אבל מהקיום התורה מהצורך לשפע טובה... יש בתורה בחינת נפש ונשמה, ונשמה הוא הפנימיות של התורה, ונגלות התורה נקרא נפש, וזה פירוש 'למען ייטב לי בעבורך' - דהיינו שמי שמשיג פנימיות התורה יהיה לו הטבה ונחת רוח. ומפרש הפסוק והולך אף על פי כן למי שמשיג רק הנגלות התורה מכל מקום 'וחיתה נפשי בגללך' - יהיה לו גם כן פרנסה. (פר' לך לך ד"ה אמורי נא)

דרשו חז"ל (מכילתא סוף פ' בשלה) על פסוק (שמות יט, ג) 'מרפידים' - שרפו ידיהם מדברי תורה, ופירש כבוד אדמו"ר מורנו הרב יעקב יצחק [מלובלין] זצלה"ה דהיינו שיראה ואהבה נקראים ידים, תרין דרועין [-שני זרועות], והלומד תורה בלי יראה ואהבה לא פרחית לעילא (תקו"ז כה), וזהו 'שרפו ידיהם מדברי תורה', כי הדחילו והרחימו הם הגדפין שלה. (חיי שרה ד"ה שים נא)

שיש קיום והעמדה לתורה במי שמשיג עצמו כבהמה. (פר' וישלח ד"ה הכוונה)

שיהיה עושר וכבוד וכל טוב לאותם שלומדים תורה, הגם שדבר זה הוא תמיה מאין להם זאת, הלא אינם עוסקים בהבלי עולם, אבל דבר זה הוא תמיהות כשהן קיימות, שאף על פי כן יהיה להם כל טוב. (פר' וישלח שם)

למי הולכת שפעת אור התורה, למי שהוא מכניע עצמו לפני התורה ולומדיה (פר' וישב ד"ה וישב)

כי האדם קודם לימודו צריך להרהר בתשובה, ובוהו זוכה שמשיג שמענתא אליבא דהלכתא, הן בנגליות התורה והן בנסתר שנקרא גם כן הלכה, כי שניהם הם כביכול כמו גוף ונשמה. (פר' שמות ד"ה ותתצב) והנה הרצון של האדם מחויב להיות לקבל על עצמו שלא יחסר אפילו נקודה אחת מהתורה. (פר' וארא ד"ה עוד נ"ל כי)

וזה שאמר הקב"ה למשה רבינו ע"ה 'בא אל פרעה, דהיינו שאותיות אלו א"ב יהיו מכים ומרדים